

Nr 179.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag för budgetåret 1952/53 till understödjande av dispensärverksamhet m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln (punkten 114, s. 202—205 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 4 januari 1952) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad ändring av grunderna för statsbidrag till dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1951, dels ock till Understödjande av dispensärverksamhet för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 550 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 370 000 kronor.

Departementschefen förordar, att maximibeloppen för statsbidrag höjas till 8 000 kronor för studentdispensären i Stockholm och till 5 000 kronor för envar av studentdispensärerna i Uppsala, Lund och Göteborg och biträder av svenska landstingsförbundet föreslagna ändringar i statsbidragsbestämmelserna beträffande dispensärsköterskorna. Anslaget anses vidare böra uppräknas i anslutning till det höjda rörliga tillägget och de ökade resekostnaderna.

Därest den för innevarande budgetår beräknade belastningen lägges till grund för anslagsberäkningarna, skulle medelsbehovet för kalenderåret 1952 till statsbidrag enligt gällande kungörelse med däri föreslagen ändring uppgå till i runt tal 1 515 000 kronor. Från anslaget för budgetåret 1952/53 anses även få bestridas det förhöjda statsbidrag avseende kalenderåret 1951, vilket föranledes av den förordade retroaktiva ändringen av statsbidragsgrunderna. Kostnaderna därför beräknas till i runt tal 20 000 kronor. Statsbidraget till dispensärverksamheten vid ovannämnda studentkårer kan beräknas till ca 20 000 kronor. Det totala medelsbehovet skulle alltså uppgå till i runt tal 1 555 000 kronor, vilket belopp anses kunna avrundas nedåt till 1 550 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehåft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Cassel* och *Björnberg* (I:127) samt den andra inom andra kammaren

av fröken *Wetterström* och fru *Ewerlöf* (II:187), i vilka hemställts, att riksdagen, med beaktande av vad i övrigt anförts om reumatikervårdens problem, i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning rörande möjligheterna att under hand överföra dispensärernas och sanatoriernas överskottsresurser i reumatikervårdens tjänst,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson* och herr *Arrhén* (I: 268) samt den andra inom andra kammaren av fröken *Elmén m. fl.* (II:342), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till den hälso- och sjukvårdande verksamheten vid landets universitet och högskolor anvisa ett anslag av 135 000 kronor, varvid utgår såväl det i statsverkspropositionen under elfte huvudtiteln föreslagna anslaget för dispensärverksamhet för studenter om 23 000 kronor som det under åttonde huvudtiteln gängse anslaget till studentläkarbefattningen i Uppsala om 4 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna II:187 och II:342.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Vad angår det i motionerna I:127 och II:187 gjorda allmänna yrkandet om beaktande av reumatikervårdens problem får utskottet erinra, att denna fråga redan varit föremål för riksdagens prövning vid behandlingen av utskottets utlåtande nr 110 i anledning av väckta motioner rörande åldersvården m. m.

Det i nämnda motioner gjorda yrkandet att riksdagen skulle anhålla om en utredning rörande möjligheterna att under hand överföra dispensärernas och sanatoriernas överskottsresurser i reumatikervårdens tjänst framfördes även vid fjolårets riksdag. I sitt över dessa motioner avgivna utlåtande (nr 11, punkten 101) anförde utskottet, att ett begynnande överskott på vårdplatser enligt vad utskottet inhämtat kunnat iakttagas på sina håll inom tuberkulosvården. Då utskottet emellertid utgick från att vederbörande huvudmän i eget intresse skulle vidtaga åtgärder för överskottsresursernas utnyttjande och att de bäst kunde avgöra, huruvida reumatikervården eller andra eftersatta vårdområden därvid torde givas företräde, var utskottet icke berett att förorda den begärda utredningen. Riksdagen biföll utskottets hemställan, att motionerna icke skulle föranleda någon åtgärd. Några omständigheter, som skulle motivera att utskottet frånginge sin i fjol intagna ståndpunkt, ha icke inträffat. Snarare synas vissa företeelser — exempelvis upplåtelsen av Styrso kustsanatorium för vård av obildbara barn, varigenom överskottsplatser inom tuberkulosvården kommit till nyttig användning, samt beslutet om användande av Spenshults sanatorium såsom eftervårdssjukhus för reumatiker — tyda på att utvecklingen går i av motionärerna önskad riktning. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet ifrågavarande motionsyrkande.

Med anledning av yrkandet i motionerna I:268 och II:342 om anvisande av anslag för den hälso- och sjukvårdande verksamheten vid landets universitet och högskolor vill utskottet erinra, att Kungl. Maj:t i propositionen nr 137 till årets riksdag föreslagit att arvudet till läkaren för övervakande av studenternas vid Uppsala universitet hälsovård skall uppräknas med 2 000 kronor. Utskottet är i princip ense med motionärerna om att en fullgod hälso- och sjukvård för de studerande vid våra universitet och högskolor är en angelägenhet av vikt. Frågan har emellertid anknytning till vissa andra spörsmål, bland annat det i årets statsverksproposition omnämnda förslaget om försöksverksamhet i fråga om hälsoundersökningar. Enligt utskottets mening bör det i motionerna avsedda spörsmålet ej lösas utan utredning i vederbörlig ordning, med beaktande jämväl av en blivande organisation av hälsoundersökningar i större skala. De ifrågavarande motionerna böra därför enligt utskottets mening icke föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I:268 och II:342

1) godkänna den av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 4 januari 1952 förordade ändringen av grunderna för statsbidrag till dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1951;

2) till *Understödjande av dispensärverksamhet* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 550 000 kronor;

B. att motionerna I:127 och II:187 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 maj 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Näsgård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Eric Ericson, Pålsson, Näsström, Sundelin, Bergh, fru Lindström och herr Edvin Thun; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Malmborg i Skövde, Mårtensson i Uddevalla, Lindholm, Rubbestad, Staxäng, Bergstrand, Åkerström, Johansson i Mysinge, Hoppe, Petterson i Degerfors, fröken Elmén, herrar Persson i Växjö, Gustafsson i Stockholm och Gustafsson i Skellefteå.